II. ч. 283. Четвер, 18. грудня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration: Reichsstrasse 34.
Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і за кордоном:
місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Успішні дії летунства

ГОЛОВНА КВАТИРА ВОЖДА, 17. 12. Головне Командування Німецьких Збройних Сил подає:

Переходячи від офензивних дій до позиційної війни зимових місяців, переводиться тепер на різних відтинках східнього фронту плянові конечні поправки та скорочення фронту.

Летунство продовжувало сильними боєвими й ловецькими ескадрами свої налети на совітські війська в районі Дону та на середньому відтинку сх. фронту. Розігнано скупчення військ і повзів, батерії порозбивано й зроблено небоєздатними та знищено велику кількість авт. Також на відтинку Волхова мав ворог важкі втрати від налетів.

Останньої ночі бомбардували боєві літаки на англійському південному побережжі споруди та постачальні уладження в пристанях Плімавту й Довру. В морських просторах на північний схід під Фрезебург бомбою середньої величини ушкоджено торговельний корабель.

У півн. Африці продовжувалися і вчора важкі оборонні бої на захід від Тобруку. Біля Бардії відбито сильні ворожі наступи з великими втратами для ворога.

Слабі сили англійського летунства скинули вночі під 17 грудня розривні і запальні бомби на кілька осель північно-західнього побережжя Німеччини. У мешкальних дільницях є від цього шкоди в будинках. 4 англійські літаки зістрілено.

Англійський відворот у Кедаг

БАНКОК. — Зі Сінґапуру повідомили у вівторок про дальший відворот англійців на терені провінції Кедаг (менш більш посередині Малайського півострову). Про бої в тій провінції пишуть, як про „хаотичні". Крім цього з англійського боку повідомляють про завзятий налет на Іпог на залізничій лінії до Сінгапуру. Водночас з Ранґуну повідомляють, що переведено вже повну евакуацію населення та гарнізону, а також летунського майдану міста Вікторія на південному розі Бурми.

Міністр флоти Кнокс про бій біля Гаваїв

ШТОКГОЛЬМ. — „Пята кольона помагала японцям підчас їх наступів на Гаваї", — таким викрутом пробував, як повідомляють з Вошингтону, міністер флоти Злучених Держв Нокс пояснити американцям важкі втрати в бої біля Гаваїв. Крім цього означив Нокс згідно з вошингтонськими повідомленнями, втрати американської фльоти в людях на 2.729 старшин і вояків. Крім цього 656 старшин і вояків ранених. Нокс признався опісля ще, що підчас японського наступу на Гаваї пішло на дно 6 чергових пароплавів Злучених Держав, а саме нищильники „Кесн", „Давнс" і „Щов", воєнний пароплав „Юта" та оба міноносці „Оґлеле" і „Лерк".

Чункін розчарований

ШАНГАЙ. — Як подають з Чункіну — затоплення англійських воєнних кораблів зробило у військових і політичних кругах Чункіну якнайглибше враження і викликало важке розчарування. Тому, що війна англьо-саських держав проти Японії була від довгого часу головною темою чункінської пропаганди, а ударну силу, особливо Америки окружали майже казковим мітом, вплив японських перемог на широкі круги громадянства тимбільш розторощуючий.

—o—

Дальший контингент французьких добровольців

ПАРИЖ. — Вчора виїхав з Парижа черговий контингент французьких добровольців на протибольшевицький фронт, а з ним і одна пропагандивна сотня. Окремий поїзд відвезе цей контингент на схід.

—o—

Хаотичний відступ большевиків біля Контутоя

ГЕЛЬСІНКИ. — Як виходить із одного фінського боєвого звідомлення в часописі „Уузі Суомі", большевики зовсім хаотично відступили в боях під Контутоя над озером Онеґа в напрямі на північ. Аж до села Лісма залишилися всі оселі в цій околиці зовсім цілі і так вони попали в руки фінів. Совіти не мали теж часу забрати зі собою влаштування мурманської залізниці і вдоволилися тим, що місцями їх позривали.

—o—

Завзяті бої на Маляйському півострові

ШАНГАЙ. — Згідно з вісткою з Сінґапуру, в області Кедаг на західньому березі Маляйського півострову йдуть важкі бої. Тутешні японські військові круги вважають цю вістку доказом того, що японським військам, які перевели з початком минулого тижня десанти на різних місцях східнього берегу Маляйського півострову, вдалося пробитись аж до західнього берега, через що Стріт Сетльмен зі Сінґапуром зовсім відрізані.

—o—

Японці зовсім обсадили остров Ґвам

ТОКІО. — Відділ сухопутньої армії і фльоти цісарської головної кватири подає до відома, що в міжчасі очищено зовсім від ворога й зайнято острів Ґвам. Очищувальна акція почалася 12. XII. Підчас окупації острову показалося, що на Ґвам відбувалися широко задумані праці під оборонні влаштування, які мали закінчити до лютого 1942 року. Військова окупація острова була б дуже важка, якби ці влаштування були викінчені.

—o—

Вирішення пекучого питання

Як на Закарпатті, так і в сусідній Словаччині було національним нещастям жидівство. В старій Мадярщині за різні концесії жиди були першими носіями культури і мадяризації. Вони і між собою говорили по мадярськи, засмічуючи цю мову своїм жарґоном. Також господарське життя опинилося в їх руках. Майже все національне майно мали вони. Та не тільки в економічному життю, але й у політиці користувалися величезними впливами, бо вся преса, видавництва — на 80% були жидівськими. І за чехословацької держави були вони упривілейовані. Навіть більше, зокрема через аграрну владну партію мали велике слово і за концесії підтримували централістичну політику. Тепер замість мадяризувати вони чехізували і самі чехізувались і словаки не були в силі нищити їх великих впливів.

Та словацька свідомість, працездатність і неменше політичне щастя довели до того, що вони мають свою державу. У своїй державі вирішили словаки жидівське питання якнайкраще, хоч не робили цього нагло, щоб не шкодити господарці. Насамперед під загрозою високих грошевих кар приневолили жидів виказати все своє рухоме і нерухоме майно, з чого виявилося, що жиди мають його на цілі мільярди, а щоб вони не переспекулювали і не вивезли цінностей за кордон — мусіли зложити в державний депозит все, що репрезентує якусь вартість. І з усіх цих вкладок та біжучих рахунків перейшло на державу 20 відсотків як окрема жидівська дань. Вся жидівська земля була також відібрана і передана земельному урядові, на підставі ухваленого парляментом закону. Земельний уряд перевів реформу, розділюючи жидівську землю між селян та створив т. зв. дідичні родинні наділи по десять морґів, які не сміють бути ні продані без дозволу уряду, ні обтяжені. На випадок вимертя родини цей наділ переходить на іншу родину. Викупна ціна була для селян вигідна, розложена на невеликі сплати впродовж кількадесяти років.

Крім того вийшов закон, що всі добра, які жиди придбали від словаків на ліцитаціях відомим жидівським способом, мусять бути звернені назад за давню, вилицитовану суму: якщо бувший власник не живе, може того домагатись хтонебудь із рідні. Платні за це жиди не дістають до рук, тільки гроші йдуть до окремого фонду, створеного для фінансування майбутньої жидівської еміґрації, коли після війни буде вичищена від них Европа.

Також жидівські доми дістали словацьких управителів, а з аренд, винаймів та з інших вкладів вони можуть дістати місячно тільки те, що треба на скромний прожиток. І в торговлі прийшли управителі (як перший крок віджидівлення). Жидівським службовикам знизили платні, бо вони, колишні власники, брали величанські платні. Управителі до крамниць набирані зі словацького молодняка, щоб приучувалися. Щоб жиди не вели т. зв. шептаної пропаганди, відібрано від них радія та передано їх словацьким читальням, освітнім товариствам та школам, а жидів окремим розпорядком приневолено сидіти дома. Від

20-ої год. до п'ятої ранку вони не сміють виходити з хати.

Перед кількома місяцями вийшов давно споді́ваний т. зв. жидівський закон, де спрецизовано поняття жида й устійнено, кого можна вважати жидом, кого мішанцем, при чому заборонено словакам женитися і навіть приятелювати з жидами. А що жиди ще все вміли найти способи для нав'язання любовних знайомств з християнськими жінками, то й означено їх жидівськими зірками.

До кінця вересня 1941 у словацькій републиці зліквідовано, тобто в словацькі руки перебрано 9160 підприємств (в середині листопада це число перевищило десять тисяч); зліквідовано 9053 малих і 107 великих торговельних домів. Словаки взяли у свої руки: 3885 крамниць харчовими продуктами, 545 мясарень і різниць, 230 молочарень, 236 крамниць з мукою та іі продуктів (пекарень), 96 крамниць зі солодощами, 269 гостинниць, 274 цукорень та крамниць з овочами, 598 підприємств полево-господарських продуктів та 2223 інших підприємств чи варстатів праці, лікарні, дрогерії, шклярні, інсталяції, посередництва купівлі машин, будівельних матеріялів, 408 тартаків й ін. Також зліквідовано чи радше перебрано 197 різних ремісничих варстатів.

І жидівські лікарі та адвокати перестали використовувати словацького селянина. Для жидів побудовано кілька великих таборів. Жидів тепер можна бачити при справжній праці, з лопатою в руках при будуванні доріг, каналів та ін.

Нещодавно вийшов розпорядок, що з усього жидівського майна слід передати державі четверту частину. Швидко появився інший розпорядок, що всі жидівські доми переходять на державу. Ці будівлі найкращі в столиці. Таких жидівських домів у Братиславі — є понад 750, вартості мільярд двісті мільйонів словацьких корон.

Словаки, хоч числом і малі, зате працьовиті, а тепер ще, одержавши найвище добро, про що людина мріє: свою державу, взялися до праці запопадливо і доконують просто дива. Словаки зеднані і тут нема сварів, не тече братня кров, тут праця і справді ця невелика держава не тільки самовистарчальна, але й багата, бо на мільйони експортує за кордон. Через те перед Словаччиною гарне майбутнє. Чимало тут і наших братів знайшло хліб та щирість. Ми українці, радіємо, що Словаччина цвите, розвивається, бо віримо, що й ми діждемося кращого завтра.

В. Ґренджа-Донський.

Тісна японсько-китайська співпраця

НАНКІН. — Головний вожд японської армії в Китаю, ген. Гата, влашував прийняття, у якому брали участь керманичі чотирьох японських урядових станиць, багато міністрів, високі урядові достойники, вищі японські старшини й дипльомати зі своїми дорадниками. Відкриваючи прийняття, ген. Гаха висловив свою певність щодо остаточної перемоги Японії і зазначивши, що погром ворожого Японії фронту на Далекому Сході потрібний для впорядкування східно-азійського простору, візвав приявних до тісної співпраці між Китаєм і Японією. У відповідь йому, забрав слово голова державної палати справедливости Вентсунгіао, який зазначив, що тепер прийшла велика нагода для Китаю скинути зі себе анґльо-саські кайдани. Певність щодо цього змінюють у Китаю поважно японські перем

ЩО КАЖЕ „ТАЙМС" ПРО ЯПОНІЮ, ЯК ПАРТНЬРА НІМЕЧЧИНИ?

СТОКГОЛЬМ. — У статті п. з. „Ударна сила Японії" пише „Таймс": Новий партнер Гітлера у підбиванні світу вносить йому сильне зміцнення в безпосередній ударній силі і з погляду сучасного ведення війни треба його взяти в рахунок, як завзятого, добре озброєного ворога.

Як організовано шкільництво на Волині

З початком липня 1941, по зайнятті Волині німецькими військами, створено в Рівному Обласну Управу, а при ній заходами Олександра Бусла — Обласний Освітній Відділ (Кураторія). Першими співробітниками Освітнього Відділу, крім Бусла були: Конст. Ільницький, як заступник куратора, Дроздовський, Кульпинський, Огібовський, Трофімчук і ін. Новостворений український Осв. Відділ, після розгрому большевиків, застав шкільництво в Рівенській Області в повній дезорганізації: а) частина учителів або втекла з большевиками або змінила місце осідку, щоб оминути переслідування, б) більша кількість шкільного приладдя (природничо-фізичних і інш.) і підручників були знищені, в) шкільні будинки залишилися в повному недбальстві, деякі навіть спалені большевицькими військами. Крім того внаслідок воєнних подій ціла область була позбавлена залізничої комунікації, що дуже утруднювало працю в терені.

Зараз же по свому створенні Осв. Відділ поділив Рівенську область на шість шкільних округ: Рівенську, Здолбунівську, Дубенську, Костопільську, Сарненську і Кремянецьку, а округи в свою чергу на райони.

СПИС ОКРУЖНИХ УПРАВ РІВЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ:

п. ч.	Назва округи	Назва району	Кільк. насел. пункт.
1.	Дубенська	Млинівський	48
	"	Вербський	74
	"	Козинський	38
	"	Демидівський	49
	"	Острожецький	52
	"	Дубенський	58
	"	Радзивилівський	43
2.	Здолбунівська	Здолбунівський	25
	"	Мізочський	35
	"	Остріжський	68
3.	Костопільська	Костопільський	46
	"	Березненський	46
	"	Деражненський	54
	"	Людвипольський	79
	"	Степанський	26
	"	Стидинський	
4.	Сарненська	Сарненський	39
	"	Домбровицький	26
	"	Володимирецький	64
	"	Клесовський	26
	"	Рафалівський	39
	"	Рокітнянський	40
	"	Висоцький	35
	"	Морочнянський	71
	"	Столінський	
5.	Рівенська	Рівенський	53
	"	Клеванський	25
	"	Гощанський	50
	"	Тучинський	48
	"	Межирічський	42
	"	Корецький	26
	"	Олександрійський	52
6.	Кремянецька	Бережці	
	"	Білозірка	
	"	Вишнівець	
	"	Вишгородок	
	"	Дедеркали	
	"	Заруддя	
	"	Катербург	
	"	Ланівці	
	"	Почаїв	
	"	Ст. Олексинець	
	"	Угорськ	
	"	Шумськ	

Окремою інструкцією наказано створити окружні і районові шкільні відділи, яким доручено якнайскоріше перевести реєстрацію учителів даної округи (району) та обслідити стан шкіл. Крім того видано спеціяльний наказ, що початок навчання відбудеться 1. вересня 1941 р.

Дня 15 і 16 серпня 1941 р. відбувся в Рівному І. зїзд окружних і районових шкільних керманичів Осв. Відділу для вироблення напрямних, на основі яких відбувалась би далі організація шкільництва: На тій нараді були неприявні: Кремянецька округа і Луцьк, як область). Темою нарад були: а) організація шкільництва й адміністративний поділ, б) господарські справи шкільництва (ремонт, паливо, лавки, утримання учителів, націоналізовані шкільні будинки), в) програми і типи шкіл, г) організація „Просвіт" і д) актуальні справи. Вислідом нарад І. зїзду були такі напрямні: 1) Шкільна програма нової української школи мусить присвоїти українській шкільній молоді світогляд свідомого своїх сил, матеріяльних і духових надбань творчого українця, 2) усуцільнення шкільної програми в цілій області, введення планування праці ітд. 3) крім загально-освітніх шкіл слід завести фахові школи. По селах залишено т. зв. неповно-середні школи. 4) учителями українських дітей мають бути лише учителі українці. 5) Вкінці рішено скликати зїзд з 2-ох областей (Луцьк і Рівне).

Згідно з нарадами І. зїзду приступлено до введення в життя програмових рішень зїзду. Найвищою українською шкільною владою в области являється Освітній Відділ при Обласній Управі в Рівному. У проводі Обл. Осв. Відділу є керманич (куратор) Відділу з двома заступниками керманича, далі інспектор, керманич відділу середніх шкіл, керманич відділу неповно-середніх шкіл, керманич відділу фахових шкіл, керманич відділу позашкільної освіти, референт позашкільного виховання, референт фізичного виховання, керманич загальної канцелярії, діловод, машиністка, перекладач. Склад Окружного Відділу такий: керманич, три інспектори і секретар-машиністка. В районі є тільки районовий інспектор. В м. Рівному є міський відділ освіти при міській управі і він піклується школами міста.

Мережу шкіл в області залишено большевицьку з тим, що деякі намічені середні школи по селах реорганізовано на семирічки. Шкільництво в області реорганізовано так: Від І—IV кляси початкова школа, від І—VI (VII) (в деяких місцевостях) неповно-середня школа. Повно-середні 10-клясові школи (большевицькі) замінено в 8-клясові гімназії гуманістичного і математично-природничого типу. Щоб закінчити середню школу треба вчитися 12 літ: 4 роки — в початковій школі і 8 літ у гімназії. Школа є єдина, себто нема різниці у програмі та сітці годин для села і міста.

Заведено нові предмети: історію і географію України, латинську мову, релігію та збільшено навчання української мови в старших клясах і німецької мови до 5—6 годин тижнево.

В області є фахові школи такого характеру: сільсько-господарські, технічні, торговельні, музичні, ремісничі та школи домашнього виховання для дівчат. Усі школи мішані: хлопці і дівчата вчаться разом. Спроба створити окремі мужеські й дівочі середні школи не вдалася через брак згоди влади. Тоді в жіночих гімназіях викладали б також предмети домашнього виховання, куховарства, садівництва і т. д.

Вже на початку створення Осв. Відділу, покликано спеціяльні фахові комісії, в склад яких входили відомі українські педагоги з довголітнім стажем, які опрацьовували програми з усіх предметів для всіх типів шкіл. І так опрацьовано програми з усіх предметів, які через брак паперу і друкарень передруковано на машині до писання і передавано школам. З ініціятиви Міського Відділу створено педагогічний курс для учителів без педагогічної освіти.

Не зважаючи на найкращі бажання, склад учительського персоналу не відповідає потребам сьогоднішнього дня. У великій мірі затруднено учителів із неповною середньою освітою, а також кваліфікованих поляків. Для частинного усунення цих недостач вислано до УДК в Кракові запотребування на понад 30 учителів, але, самозрозуміло, учителі не приїхали, бо зайвих учительських сил у Кракові нема.

Районові управи забезпечують учителів авансами і паливом, а селянство — продуктами, бо покищо не було затверджених ставок для учителів.

(Далі буде)

Кость Церкевич.

На сході України

Грудень 1941.

Військові події гураганом пронеслися над Україною і досягли її східніх меж. — Сьогодні є змога довідатись, що діялось в Україні довгими роками під совітським режимом. Приготоляючись до нападу на західну Европу, а не до відвороту з Европи до Азії, як це в дійсності сталося, большевики витрачали всі ресурси, колись такої багатої країни, виключно на військові цілі. З тією метою вони розбудували на Правобережжі по-при лінію Сталіна, сітку добрих шляхів. Зате на Лівобережжі й далі на схід не було ніодної добре брукованої дороги, якими так хвалилися большевики у прикордонній смузі.

Коли вибухла війна і совітські прикордонні терени опинилися в німецьких руках, большевицькі стратеги почали потішати себе думкою, що на лівому березі Дніпра — з огляду на відсутість добрих шляхів — німецький наступ змоторизованих армій обовязково мусить заломитися. Але виявилося, що добрих шляхів большевики більше потребують для евакуації з України своїх урядів, фабрик, фахових робітників, військового майна та харчевих засобів ніж німці для свого наступу. Тоді то пізні московські Івани стали на швидку руку будувати бруковані дороги. Через брак під рукою потрібного матеріялу для цього, вони використали все, що тільки могли — камяні церкви, церковні і цвинтарні огорожі, памятники, хрести, могильні плити. Дійшло до того, що на великих східньо-українських просторах не залишилося майже ні одного цвинтаря, якого большевики не розібрали б та споганили б.

Цього року в Україні почалася доволі швидко студена зима. Над Озівським морем морози доходять до десяти ступнів, а нпр. у Таганрозі 14-го листопада тепломір показував —15° С. На таку зиму большевицькі комісари дуже тішилися, очікуючи від неї спасення. Але й цим разом большевики перерахувалися, бо-ж відомо, що як світ-світом, зима все була не спільником, але лютим ворогом кожної виголоднілої, погано одітої та погано забезпеченої всім необхідним армії. А що большевицька армія є саме такою, про це свідчить хоч-би вигляд полонених большевицьких вояків. Зате німецьке військо може зиму тільки витати, бо в зимі найгірші шляхи стають легкопрохідними.

Місто Таганрог, що лежить майже на самому кордоні Сов. України, большевики в поспіху залишили без більших зовнішніх спустошень; виглядає весело, чепурно. Має багато цікавих будівель і памятників з передбольшевицької доби — ампірний будинок музею краєзнавства, гарні палати, величаві спуски, сходи, кольонові застави з р. 1814, чепурно вдержані хати, де жили А. Чехів, П. Чайківський ітд. Большевики також чимало набудували в місті великих будинків і наставили памятників: музей Чехова, кінопалату „Жовтень", памятник жертвам революції, Ленінові, Сталінові і т. і. Але ці нові большевицькі будови надто „модерні" і своїм виставним примітивізмом тільки псують загальний вигляд міста.

В таганрозьких музеях і картинних ґалеріях большевики в дикунський спосіб зробили багато шкоди: вони понищили рідкі рукописи, цінні книжки, різні колекції та образи між іншими тут знищили збірку мистецьких праць Мартоса. Але мабуть найбільше потерпіли публичні книгозбірні. Большевики їх нищили з якимсь садизмом, щоб, мовляв, німцям нічого не попало в руки. Така доля зустрінула і приватні бібліотеки, на очах їхніх власників.

Хоч у місті і живе доволі багато українців, українського життя назовні майже не помітно. Всеж таки українське національне життя не заникло. Воно було тільки большевицьким намулом присипане і тепер починає віджививати. Чимало старших віком таганрозьких українців уже встигли відбути одну а то й дві пятирічки на засланні або на примусових працях. Дехто вже й назад вернувся, іншим заборонений поворот додому і взагалі побут в Україні. Зі заслання часто вертаються українці не тільки фізично знищені, але й психічно зломлені.

Дк.

—o—

Важке положення совітів

АНКАРА. — Тутешні вістки запевняють, що в совітських великих містах панує велика недостача харчевих засобів. Совітський уряд має клопіт, щоби втримати при житті Петербург і Москву. Англія мусіла вже доставляти харчеві засоби Совітському Союзові. Тепер мабуть припиняться ті доставки. Совітська армія мусітиме також зрезигнувати з доставки американських і англійських літаків, гармат і панцирних возів. Чи це все можна буде в Совітському Союзі вирвати зпід землі, після того, як совіти втратили 4/5-ті продукції вугілля і 2/3 продукції заліза? Не дуже воно правдоподібне. Щоправда большевики свято запевняли, що все зробили, щоби перенести промисл на схід. Сотки тисяч робітників мали вже перетранспортувати туди, а також машини і сировину. Питання тільки в цьому, як думають там примістити тих людей. Під голим небом не можуть ночувати при температурі — 35 ст., а мешкання всюди переповнені. Коли большевики хотять взагалі робити офензиву у великому стилі, тоді армія мусить мати кілька міліонів людей, а за кожним фронтовиком мусить стояти кілька промислових робітників, щоби виробляти амуніцію і зброю. Примістити 10 міліонів робітників в уральських містах, в яких дотепер жив один міліон людей, — це організаційне завдання, якого совіти не будуть в силі розвязати.

Ірляндія далі невтральна

ДАБЛІН. — „Кожна інша політика, ніж політика невтральности означала б для Ірляндії самовбивство" — заявив в неділю в промові ірляндський президент міністрів Девалєра в Корк про поставу Ірляндії супроти війни між Злученими Державами і державами пакту трьох. „Політика держави залишається незмінена. Ми не можемо бути нічим більше, як доброзичливо невтральними".

Плк. Я. ГАЛЬЧЕВСЬКИЙ-ВОЙНАРОВСЬКИЙ. 65)

Проти червоних окупантів

Козаки миттю вискочили з дому. Вартовий на ґанку не реагував, бо думав напевно, що „командіри бавляться" стріляючи. У большевиків часто бувало, що командіри попються і почнуть в хаті пальбу до чарок, до образів і портретів.

Всі мої козаки на вулиці, де себе краще почувають як в хаті. Бачать в школі світло. Школа гарна, мурована. Один лотиш виліз на стіл і щось дядькам говорить зі стола. Харко бере большевика на приціл через вікно: бах! — і смертельно ранений лотиш падає зі стола на підлогу. Селяни, як стояли, так і бухнули зі страху на долівку, аж козаки тоді в голос зареготались. Потім від школи козаки пішли городами в напрямку села Медведівці, до нас. Не було за ними ніякої погоні.

Пізніше я довідався, що в кімнаті Лапова серед інших начальників продкомісій був начальник групи тов. Александров, який, бодай, зі страху порачкував дещо по підлозі. Моя записка зробила на безоглядних комуністів-москалів і лотишів сильне враження. Сміливий напад і два вбивства так вплинули на них, що на другий день вони евакуували всіх своїх жінок і важніщі речі до міста Винниці. Відтоді вже не їздили продкомісії по селах по кількох людей, як перше. За українським хлібом по грабіж не їздила одна комісія, а приїздило кілька комісій і вже не були такі безоглядні. Лотиші заговорили до селян по російськи, перед тим вдавали, що не розуміють селян і виключно балакали між собою й до селян по лотишськи. Пройшов тиждень і група Александрова зовсім виїхала з нашого повіту. Козаки шкодували, що ця група завчасу виїхала, не заждавши до половини місяця березня, коли можна було у большевиків „позичити" добрі коні.

Кінчається місяць лютий. З циганської оселі прийшли ми на хуторі в лісі під Вербецьким Майданом, а вечором цілий відділ перейшов до села Вербицького Майдану. Тут перебував мій знайомий підполковник Павло Коноплянко. З ним я пізнався торік восени і дав йому організаційні доручення. Тепер хочу справдити, що він зробив у справі поширення повстанчого руху.

Коноплянко був родом з Херсонщини, елисаветського повіту. При гетьманській владі він командував Державною Вартою, а потім був змобілізований до армії ген. Денікіном. Коли прийшли большевики, то Коноплянко зорганізував повстанчий загін на Херсонщині, але довго там не втримався та з цілою родиною виїхав на Поділля, де став у Летичівському повіті начальником лісорозрібки. При ньому був і його батько, дружина з сестрою та одна 3. річна дитини. Безумовно Коноплянко українець, але вихований на російській культурі. Я не звертав уваги на те, що він був в армії Денікіна та що в його родині можна було почути російську мову. Мені важна була щира його ненависть до большевизму і комунізму, посвята для повстанчої праці і навіть рішення не зважаючи, на обтяження родиною, вступити до мого повстанчого загону. Осеню я був проти того, щоби Коноплянко був з нами, тому радиз йому заждати до весни, а цілу зиму підготовляти Летичівщину і своїх робітників на лісорозрібках до повстанчої акції. Щоб не деконспірувати Коноплянка, я не тільки у нього не бував, але і оминав його майдан здалека.

Тепер, 1-го березня, першого дня весни, хоча ще всюди сніг, я з Ковбасюком і Добровольським та визначнішими козаками завитав до підполковника Коноплянка. Вечором він з дружиною щиро нас прийняв. В довірочній розмові виявилося, що Коноплянко за зиму дуже багато зробив. В його районі він навязав контакт з багатьма большевицькими урядовцями — щирими українцями. Серед антагоністів большевизму було і декілька москалів. Байдуже, з нами, проти спільного ворога, можуть йти й чистокровні росіяни. Ми задивлялися тоді на справу так: у нас є національні тенденції, а в росіян — соціяльні підстави до ворожнечі з большевизмом. Заки ми з ними будемо мати свої порахунки, можемо білий московський елемент використати проти їхніх червоних собратів.

Подаю до відома Коноплянка, що на днях буду пробувати напасти на большевицьку кінноту, щоб здобути коні. Нехай Коноплянко веде розвідки й негайно повідомить, де стоїть менший відділ кінноти в Летичівськім повіт, бо на теренах Винницького і Літинського чатуватиму через своїх звідунів. Умовляюся з Коноплянком, щодо моєї майбутньої зустрічі з представниками большевицької влади, які пізніше мають зрадити большевиків і влитись до повстанців. Особливо мене цікавив начальник повітової Летичівської міліції, поручник Кохан.

Далі буде).

Нехай сяють радістю дитячі очі

Є справи, про які зайво багато писати. Доволі кілька слів пригадки, короткого заклику, щоб українське громадянство беззастережно й просто з почуттям радости приступило до освяченого традицією звичаю: Свят-Миколаївського вечора для української дітвори. За традицією останніх літ, що її ввела українська преса і вслід за минулорічною нашою акцією, кличемо й цього року до всього українського громадянства: хай у день 19. грудня — день Св. Миколи засяють радістю дитячі очі! Жертвуймо в цей день українській дитині все, що в нашій спромозі. У важкий сучасний час наша дітвора не повинна опинитися без найконечнішої допомоги з боку рідного громадянства. Українська дитина, що часто разом з батьками переживає всі болючі моменти нашого життя, українська дитина міських провулків і сутерин, і українська дитина, серед твердих умовин у сільських хатинах — уся вона потребує сторожкого піклування.

Попри невідмовну постійну акцію допомоги нашим найменшим громадянам, день св. Миколи — це той день у році, в якому ми всі принесемо одноразовий дарпожертву найбіднішій українській дітворі. „Українське Видавництво" в Кракові, йдучи і тепер назустріч минулорічній ініціятиві редакції дитячого журналу „МАЛІ ДРУЗІ", закликає все українське громадянство й установи приступити негайно до підготови й уладження в кожній місцевості СВЯТ-МИКОЛАЇВСЬКОГО ВЕЧОРА, а в місцевостях з православним українським населенням традиційної „ЯЛИНКИ", чи „ДІДА МОРОЗА" і зложення підчас цих імпрез дарів місцевій українській дітворі в першу чергу в формі зимової одежі, взуття, білля, книжок, а далі харчів, солодощів та гроша на закупно найконечніших річей для дітвори.

Хай у день Св. Миколи чи „Ялинки" зійдеться українське громадянство зі своїм найкращим цвітом і надією — зі своєю українською дітворою в одну сімю і хай у цей день засяють спільною радістю дитячі й наші очі.

Наша дітвора — наш скарб і наше майбутнє! Усе — для дітвори! Здійснюючи наше гасло, подаємо оцим до відома українському громадянству, установам, підприємствам міста Кракова, що Український Допомоговий Комітет у Кракові, Зелена ч. 26, приймає з сьогоднішним днем в урядових годинах свят-миколаївські пожертви для бідної української дітвори м. Кракова.

Дарунки будуть роздані на Свят-Миколаївському Вечорі, що відбудеться заходом місцевого У. Д. Комітету й Української Державної 7-кл. Нар. Школи. Виказ жертв буде проголошений у нашому щоденнику. Згори складаємо від наших найменших громадян щиросердечне, українське „Спасибіг" за надіслані дари.

Краків, грудень 1941 р.

„УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО".

Святочне надзвичайне засідання японського парляменту

ТОКІО. — Японський парлямент зібрався у вівторок на святочне засідання. Цісар, який явився в однострою японської армії, відкрив засідання особисто і відчитав послання. Президент міністрів Тойо і міністр закордонних справ склали важні заяви.

„Моїм бажанням є створити новий лад у Східній Азії", ствердив цісар у свойому посланні. „Англія і Америка пробували перешкодити в цій місії Японії. Це примусило Японію до війни. Жалію цього незвичайно. З другої сторони я щасливий, що можу ствердити, що співпраця з заприязненими народами стає щораз тіснішою".

Після цього президент міністрів Тойо зложив звіт про положення. Переходячи до переговорів зі Злученими Державами Америки, Тойо заявив, що їх вели, щоби стримати треті держави, щоби вони не робили перепон в успішному закінченні китайської справи, яке передбачувала Японія. Але Злучені Держави Америки нетільки, що відмовилися від того, щоби вислухати слушних аргументів Японії, але крім того ще взяли назад свої первісні проєкти і в порозумінні з Великою Британією передали Японії нові нахабні проєкти. Ці три неприємливі точки були: 1) забрати всі японські війська з Китаю і французького Індокитаю, — 2) відібрати підтримку кожному урядові або кожному режімові в Китаю, тільки не чункінському режімові, 3) жадали приречення, що ніякий договір підписаний вже з третьою державою не буде інтерпретований в той спосіб, який впливавби шкідливо на створення і вдежання мира на цілому просторі Пацифіку.

Іншими словами, Злучені Держави Америки жадають: Японія повинна забрати всі свої війська з Китаю і французького Індо-Китаю, позволити впасти урядові Нанкіну і виповісти пакт трьох. Коли б Японія була приняла американські домагання, то довголітні зусилля краю створити більшу східню Азію були б безцільні. Крім цього була б Японія втратила свою честь, бо вона була б зломила урочисті договори зі своїми союзниками.

Про воєнне положення сказав Тойо, що японські воєнні сили проломили в меньше, як в 10-ох днях ворожі ключеві становища. Головна сила північно-американської фльоти, яка мала свою базу на Гавях, знищена. Головна сила британської фльоти на Далекому Сході є розгромлена. Фронт окруження проти Японії на різних місцях розбитий і цілий той фронт опинився перед розвалом. Японія зобовязана — так сказав Тойо — до сердечної вдячности і подиву для своєї армії і фльоти.

Завданням Японії є, так продовжував Тойо, усунути неспокій в більшій східній Азії. Ми мусимо намагатися розпочати велике діло розбудови. До її будови вводимо різні області на півдні, які в останньому часі долучилися до нашого завдання. Бажаю висловити тут спеціяльну похвалу Манджуко і Китаєві, з якими Японія удержує нероздільні і щораз сердечніші взаємини. Є ще одна причина, особливого вдоволення, що Японія підписала недавно з французьким Індокитаєм договір про взаємну оборону а також однозгідність поглядів зі Сіямом, що до підписання офензивно-дефензивного союзу з тим краєм. Ми надіємося твердо, що народи більшої східньої Азії розуміють правдиві наміри Японії та будуть мати нас, як партнерів у завданні створення велико-східньо-азійської сфери добробуту.

Це є причина до обостороннього вдоволення, що наші союзники Німеччина та Італія зараз після японського виповідження війни також вступили у війну та, що вони разом з Японією проголосили непохитну рішучість вжити всіх відповідних засобів та не зложити ніколи зброї, доки не осягнемо перемоги над спільним ворогом світового миру.

Міністер закордонних справ Того ствердив в своїй промові ще раз, що Вошинґтон спровокував Японію, та що американський і британський уряд подоптали ногами щире бажання Японії втримати мир. Того схарактеризував союз між Японією, Німеччиною та Італією, як подію найбільшого історичного значення. Особливо радісним треба вважати факт, що інші народи Европи прилучилися до трьох держав у боротьбі проти спільних ворогів. Війна буде йти до остаточної перемоги, щоби нетільки у найтіснішій співпраці з Німеччиною та Італією, як також з іншими союзниками перепертя справедливість, але також передовсім, щоби створити новий лад та запевнити в цей спосіб трівкий світовий мир.

Англійці жадають помочі від Чанкайшека

ШАНГАЙ. — Як повідомляють в понеділок з Чункіну, англійський військовий аташе, ген.-майор Денис передав маршалові Чанкайшекові нагле домагання негайної військової помочі. Англійці домагаються: перше — помочі проти офензиви у Квантунгу для відтяження обложеного Гонкону, друге — співучасти в наступі на Сіям і трете — відіслання трьох дивізій на оборону Сінґапуру та Ранґуну. Китайський уряд схильний виконати це домагання, якщо перед тим підпишуть американсько-англійсько-китайський союз, якого він домагається від моменту вибуху війни на Тихому океані. В політичних колах Чункіну зазначують, що колишня „поміч Англії" змінюється мабуть сьогодні на „поміч Китаю для Англії" і хотілиб запевнити собі договором признання того, що китайські війська бються виключно для оборони англійських інтересів.

—o—

Доручення про господарську відбудову у сх. краю

КОВНО. — Державний комісар для Східніх Просторів устійнив наново своїм розпорядком ціни за найважніші сільсько-господарські продукти, що має створити для сільського господарства, як для найвизначнішої ділянки життя Східніх Просторів, знову здорові основи під відбудову та новий розвій. У цій господарській відбудові мають взяти визначну ролю сільсько-господарські робітничі сили. Тому державний комісар видав водночас розпорядок про умовини платні та праці в сільсько-господарських заведеннях колишніх держав Литви і Латвії. Цікаво, що введено знову т. зв. депутати, які большевики припинили.

—o—

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ГРУДЕНЬ.
18. Четвер — Пр. Сави осв.
19. Пятниця — Миколая Чуд.

— РЕДАКЦІЯ „КРАКІВСЬКИХ ВІСТЕЙ" просить усіх Вельмишановних Авторів надсилати матеріяли до збільшеного святочного Різдвяного числа найпізніше до 28. XII. ц. р. Всі ті матеріяли-статті, поезії, оповідання, новелі, спомини — треба надсилати на адресу Редакції нашого щоденника, Кракі в, вул. Ожешкової ч. 7, з зазначенням: „До святочного числа".

— ВПИСИ до української коедукаційної учительської семинарії в Самборі приймає Український Окружний Комітет у Самборі до 17-го грудня, іспити 18-го і 19-го грудня до підготовчої кляси, 1-ої і 4-ої кляси. Передбачені теж річні педагогічні курси. — Дирекція.

— СПРАВА СЕРЕДНЬОШКІЛЬНИХ СТИПЕНДІЙ. Повідомляється оцею дорогою всіх заінтересованих, що фонд, призначений на середньошкільні стипендії в шкільному році 1941-42, вже вичерпаний і вслід за тим внoшення якихнебудь прохань безпредметове. Окремих відповідей на ці прохання не буде висилатися. — УЦК, Відділ Праці і Суспільної Опіки. 4х

— МАРИНОВИЧ РОМАН, кореспондент і представник української і німецької преси, веде своє бюро в Перемишлі при вул. Францішканській 13, число телефону 1303 (домашній 1046). Поштова скритка 313. — Сюди належить звертатися від 15. грудня 1941 з усіми пресовими справами.
2980 1-3

— III. ОГОЛОШЕННЯ. Дирекція фірми „Українська Господарська Спілка „УГАС" Акційна Спілка" в Кракові повідомляє, щодня 21. грудня 1941 р. в год. 16-ій в домівці „Украінбанку" в Кракові, вул. Зелена 22, відбудуться Надзвичайні Загальні Збори Спілки з таким порядком нарад: 1. Відкриття Зборів і вибір провідника. 2. Зміна 3-го параграфу статуту Спілки в тому напрямі, що осідок Спілки переноситься з Кракова до Львова. 3. Внески. — За Дирекцію: І. Кузів. І. Поритко.
2935 1-1

— ДИРЕКЦІЯ української державної гімназії в Ярославі подає до відома, що наука в гімназії по зимовій перерві зачнеться в понеділок 12. січня 1942 р. До цього часу всі учні (учениці) мають вирівняти шкільну оплату. Якщо була б ще яка зміна щодо речинця, Дирекція проголосить це в часописах.

Затемнення помешкань на терені Ген. Губернаторства обовязує від год. 16.40 до год. 8.30.

— ЯК ПОДАЮТЬ із Ню-Йорку, важка експльозія цілковито знищила велику фабрику гармат в американському місті Берлайнгтен (штейт Йова). Більша кількість робітників вбита, а понад 20 важко ранених. Фабрику збудували коштом 150 мільйонів марок.

— ПІДЧАС цієї війни встигли вибудувати в Данії 2.000 нових мешкань для сільсько-господарських робітників, із цього тільки 943 у другому році війни. Від моменту, коли в силу увійшов закон про будову цих мешкань, вибудувано вже їх у Данії на більш 10 мільйонів корон. Такий самий добрий поступ зробило данське шляхове будівництво. Держава поставила до диспозиції 50 мільйонів корон на поправу сітки шляхів і скрізь у країні в ході роботи при шляхах. Данія, кажуть, доросте після війни до збільшених вимог, поставлених до неї, як до перехідної країни по дорозі на північ.

— ЯК ПОДАЄ Ройтер із Вошингтону, державний департамент Злучених Держав Америки повідомив, що Злучені Держави Америки „перебрали" шведський моторовий корабель „Кунксгольм" (20.000 тон), який робив передтим службу на Атлянтику. Недавно вживали його на Карaібському морі для розваги.

— В АНКАЧІ, одній із провінцій Перу мав у неділю місце велетенський землетрус, що загатив ріку Кількай та озеро тієї самої назви. У висліді того прийшло до наглої повені, яка зірвала північну частину столиці провінції Гуарац, у якій є чимало фабрик, вязниця та кілька шкіл. Досі є 60 трупів, 2.000 осіб без даху над головою. Уряд негайно наказав широку допомогу. За останніми вістками землетрус та спричинена ним повінь наробили більшого спустошення, як спершу думали. У столиці провінції Анкача, що називається Гуарац, похоронили досі понад 500 трупів, крім цього більш як 4.000 пропало. 50 метрів висока і широка на 1 кілометр хвиля накрила цілу північну частину міста з високою на 6 м. верствою ріні. Підземний удар, що мав місце в неділю вранці, знищив у багатьох місцях панамериканський шлях, віддалений 50 км. від Ліми.

— ОДИН болгарський вояк, який пильнував залізничого шляху, побачив, що стадо вовків напало на вівчаря та його стадо овець. Вояк скочив після короткої надуми і поміг пастухові. Вояк убив одного з вовків ударом прикладу, а кілька інших убив вистрілами. Оба вийшли з тієї боротьби з вовками тільки з малими ранами від укушення.

Промова Рузвелта і Нокса

СТОКГОЛЬМ. — Рузвелт виголосив перед конгресом промову, в якій зложив звіт про теперішнє положення на Пацифіку, і вибух війни, яку він зхарактеризував як „рекорд блефу". „Одначе Рузвелт промовчав у своїй промові", так завважують в Стокгольмі, „що його домагання до Японії мусіли довести до війни". Висловом купецького змислу Рузвелта уважають тут його вислів, що Великій Британії, Росії і Китаєві треба доставляти зброю. Про власні военні дії Злучених Держав Америки Рузвелт при тій нагоді не розбалакувався і не заняв ніякого становища до невдач Злучених Держав Америки у війні з Японією.

Також і міністр маринарки Нокс, що вернувся з Гонолюлю не подав ніяких даних, що до 6-х цілковито втрачених північно-американських морських одиниць на Гаваях ані про спосіб ушкодження кораблів Він ствердив тільки, що военний корабель „Окльогома" є між ними. Він, як сказав Нокс, тільки „перевернувся".

Хорватський добров. баталіон для східнього фронту

ЗАГРЕБ. — Голова хорватської держави поприщав на історичній площі Марка хорватський добровольчий баталіон, який буде боротися в рамках італійських обєднань на східньому фронті. На початку своєї промови, яку передавали всі хорватські радіовисильні, д-р Павеліч подав серед найсильніших оплесків населення, яке брало участь у святі, що Хорватія вважає себе відтепер у війні зі Злученими Державами і Великою Британією. Хорватія рішилася на те, не тільки як член пакту трьох, але воно було одночасно визначене хорватською волею істнувати, яка мусить бачити в большевизмі і з ним звязаних плютократіях — свойого противника.

Опісля голова хорватської держави говорив до добровольців про їх горде завдання, яке чекає їх по стороні славних італійських та німецьких збройних сил і звернувся вкінці в німецькій та італійській мові до приявних почесних відділів німецьких та італійських збройних сил.

—o—

Інавгурація академічного року у Відні

В неділю, 7. грудня ц. р., відбулася в салі „Дойч-Авслендішен Студентен-Клюб-у" у Відні інавгурація академічного року. Вечір був доволі різноманітний і гарний. В ущерть виповненій українськими студентами і представниками старшого громадянства малій салі клюбу виступив гарно зіспіваний мішаний хор т-ва „Січ" із піснею „Україно-Мати". Коротку й річеву святочну промову в українській і німецькій мовах виголосив студ. Калиневич, дякуючи одночасно приявним професорам і німецьким гостям за прибуття на український інавгураційний концерт. Відтак молодий тенор Ройко і віольончеліст Дуда виконали гарно сольові точки з Гендля і Ляльо при акомпаніяменті молоденької піяністки Наталі Ляхович, яка з незрівняним талантом і вервою відтворила „Кампанелля" (Паганіні-Ліст). Буря оплесків потвердила, що молода, але відома вже на віденській сцені піяністка на найкращій дорозі. Велике признання викликали сольові точки Ройка, який відспівав пісні: М. Волошина „Ой, дивлюся я" і Н. Нижанківського „Минули літа молодії". При кінці хор, під проводом відомого вже з давніших концертів Юрія Мохнацького, виступив із двома піснями: „Ой, встану я" (Леонтовича) і „Стелися барвінку" (Давидовського), відомими вже у виконанні всяких хорів. І дійсно пісні про болючу головку і про коршму та про кумів, і про козаченька так промовили до сердець публики, що публика викликала п. Мохнацького кілька разів і оплескам не було кінця, аж доки він — витираючи великою хустиною спочене чоло — не повторив останньої пісні.

—o—

КОРОТКІ ВІСТКИ

* **Нач. вожд** фінських збройних сил, фельдмаршал Маннергайм, відвідав у понеділок у товаристві міністра війни ген.-лейтенанта Вальдена, як також інших генералів наново здобуте Ганґе. Начальний вожд видав також до фінських військ денний наказ.

* **Лондонський** кореспондент „Свенска Даґблядет" подає у вівторок, що в останніх днях дійшли до Лондону зі Злучених Держав Америки звіти, які кажуть здогадуватися, що приготовляється нова акція в справі баз в Ірляндії.

* **У Віші** довідуються, що оснування диплъоматичного представництва Італії в Віші — це перший вислід зїзду в Турині між адміралом Дарляном і графом Чяном.

* **З Кембері** повідомляють, що австралійський уряд наказав евакуацію всіх жінок і дітей із міста Дарвін. Це місто на північно-західньому березі Австралії є найважнішою базою в оборонній системі цього континенту в напрямі на північ. В останніх роках порт Дарвін розбудовано та укріплено. Через будову летовищ та розбудову комунікаційного звязку запілля, став Дарвін попри Гонкон і Сінґапур одною з найсильніших баз англійської імперії на Далекому Сході.

* **Як подає** норвежська преса, в неділю вполудне англійський літак затопив бомбами норвежський прибережний корабель „Топаз" (142 тони) яких 5 км. на північ від Гавкезун. Корабель відбував мирну прибережну їзду між Ставанґер і Осльо.

* **Охорону німецьких інтересів** у Злуч. Державах перебрав швайцарський уряд. Водночас уповажнено Швайцарію перебрати заступництво інтересів Злучених Держав та Англії у Німеччині.

* **Як повідомили у вівторок** із поінформованих кругів Лондону, дотеперішні видатки Англії на війну досягли загалом суму 8.300 мільйонів фунтів штерлінґів.

* **Військова комісія** парляменту одобрила в понеділок реєстрацію всіх громадян Злучених Держав між 18 і 65 роком життя, та всіх зобовязаних до військової служби в віці від 21 до 44 років.

— **Також перетворений** перед кількома днями іранський уряд виставлений на найтяжчий британсько-совітський натиск, щоби іракійці підписали принизливий договір. Текст договору був предметом довготривалих нарад та остаточно ще не рішили про його прийняття. Опір проти договору внутрі кабінету дуже значний.

* **З огляду** на особливі умовини военного часу Папа припинив також на 1942 р. пости в Італії і в днях загального посту. Тільки перший день великого посту і великодна пятниця остають днями посту.

* **Рідня маркіза Пачеллі** дістала від Дуче титул князя. Маркіз Франческо Пачеллі може вживати дідично титул князя за заслуги, які покійний поклав при підписанні лятеранських договорів 1929 р. Покійний маркіз Пачеллі причинився багато до того, щоби довести до замирення між італійською державою і Ватиканом та довести договір, який усталив це замирення, до кінця.

* **Радіо-Маніля** подало в понеділок до відома про недалеку евакуацію жінок і дітей зі столиці Філіпін Манілі. Далі подають тут, що головному вождові Злучених Держав, ген. Мек Артурові додали, мабуть замість зміцнень, яких він конечно вимагав від Вошинґтону, сенатора Роксаса, як прибічного адютанта.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

ПРОПАМЯТНИЙ ХРЕСТ.

І в Варшаві життя наших комбатантів пливе рвучким руслом. Та й часи до цього. Вони, що самі перейшли тернистий шлях, знають, що це таборове життя. Тому в першій мірі живо взялися за справу допомоги полоненим із червоної армії.

На днях на їхній таблиці появився дуже цікавий приказ, звернений до всіх комбатантів із дорученням, якщо хтонебудь із них знайдеться на наших землях, має за обовязок поставити хреста св. п. Симонові Петлюрі. Хрест тимчасово має бути деревляний, огороджений штахетами, на хресті ліхтарик на світло, а біля штахет лавочка. Такі хрести мали б густо засіяти всі наші села. Це мають бути національні памятники, що мають дітям пригадати про невмірущу ідею того, кому хрест поставлено.

п-я-к.

ШКІЛЬНА МОЛОДЬ ВШАНУВАЛА ПАМЯТЬ ГЕРОЇВ З-ПІД БАЗАРУ.

Грубешів цього року збагатився в молодь далеко більше, ніж минулого року. Три українські школи ледви помістили всіх, які спонтанно злетілися з цілого повіту, щоб тут здобувати знання. Українська Торговельна Школа має майже 400 учнів, кравецька до 120, а народня поверх 150 школярів. Тому й життя в Грубешеві стало бурхливіше, жвавіше й молодше.

27. листопада ц. р. шкільна молодь Торговельної Школи влаштувала в себе свято для вшанування 359 героїв, полеглих під Базаром. Перший раз у житті довелося їй почути й ближче зійтися з подією, яких в історії світу вельми мало. Свято відбулося в глибокому настрої та залишило по собі незатерте враження. В гарно прибраній салі зібралися всі професори й учні. Місцевий благочинний відправив коротку панахиду й сказав кілька слів про значіння Базару в історії українського народу. З черги директор школи Козлюк вступним словом зясував приявним суть свята і дозволив учневі Магеркові прочитати змістовний та щирий реферат про героїв нашого великого народу. Молодь вислухала його з пильною увагою. Далі на естраду вийшов шкільний жіночий хор і проспівав три пісні: „То не грім загремів", „Думу про Морозенка" та „Ой, у лузі червона калина". Дзвіночками бреніли дівочі голоси, а дбайливе виконання пісень було аж надто помітне. За кожною піснею діти деклямували добре підібрані вірші. Свято закінчилося проспіванням національного гимну та „Не пора".

ЖЕРТВУЮЧИ НА ФОНД УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТА — ПОМАГАЄШ РІДНІЙ НАЦІЇ Й СОБІ!

Жертви на Фонд Українського Студента: Українбанк, Краків.

Японія панує вже над морями

ТОКІО. — 16. XII. В одній статті часопису „Йоміюрі Шімбун" адмірал Накамура займається наукою, яку вже можна витягнути з воєнних дій кількох днів війни з Англією та Злученими Державами на Тихому океані. Перш за все в очі в падає те, каже адмірал, що Америка прикладала завелику вагу до баз, які вона розбудовувала велитенським накладом коштів. У Злучених Державах обманювали себе без сумніву переконанням, що через те можна буде загарантувати: перше — панування на морі і друге — успішну оборону. Ці ілюзії Злучених Держав знищили дуже швидко несподівані дії японської фльоти. Зрештою Американська фльота повільна і пробує оперувати в найближчій околиці бази. Коли в Сінгапурі почули, що японці пробують робити десант на Маляях, виїхали в той бік негайно англійські кораблі, але вже небаром опісля затопили їх не японські кораблі, а японське летунство. З англійського боку рахувалися напевно в цьому випадку з боєм одиниць фльоти. Панування на тихоокеанських водах є сьогодні, каже адм. Накамура, практично вже в японських руках. І коли Злучені Держави пересували свою лінію оборони на японські береги, японська фльота доказує фактами, що оборонна лінія Японії є на берегах Злучених Держав. Ворожі бази на Тихому океані будуть одна за одною падати, а діяльність яких 30 підводних американських та англійських човнів, що є на водах Далекого Сходу, буде обмежуватися в міру окупації тих баз.

Чому усунули Канінгема?

СТОКГОЛЬМ. — Після цього, як англійський премієр зясував причини, що довели до усуненя ген. Канінгема, опубліковує й англійська преса цікаві подробиці про цей випадок. „Канінгем втратив нерви — каже одна стаття, — коли між 24 і 26 листопада заломився наступ англійських позвів. Генерал сів на один повз і втік. Втік з головної кватири, залишивши в ній накази, припинити офензиву на цілій лінії і негайно завернути на вихідні становища". У звязку з тим також англійські часописи займаються заявою Черчіля, мовляв англійське командування на Далекому Сході не розпоряджає все ще ані приблизно достаточною кількістю літаків. — „Це ствердження — пише один визначний лондонський часопис — прийшло після трьохрічної воєнної продукції та після щораз повторюваних урядових запевнень, що в міжчасі все надроблено". Капіталістичні круги зажадали скликати тайну раду, щоби з приводу втрат „Репульз" та „Принс оф Волс" вимагати звіту.

СТАН ОБЛОГИ В КАЛІФОРНІЇ.

СТОКГОЛЬМ. — 16. XII. „Щоби забезпечити населення перед небезпекою війни", губернатор Каліфорнії Ользен, проголосив, як подали в неділю зі Сан Франціско, стан облоги для цілої каліфорнійської території. Як причину конечности такого зарядження, яке обмежує населення в його звичайних життєвих звичках, подають, що ворожі літаки вже перелетіли над територією держави. Не знають докладно, чи це були тільки стежні, чи бомбовики.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, ІІ. Тел. ...
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79